

สรุปสถานการณ์การเพาะปลูกพืชไร่ ในปี 2549/2550

ในปี 2549 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้พยากรณ์พื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ 6 ชนิด ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และข้าวฟ่าง มีพื้นที่เพาะปลูกรวม 21,797,990 ไร่ หากเทียบกับปี 2548 (21,963,232 ไร่) จำนวนพื้นที่เพาะปลูกลดลง 165,242 ไร่ หรือ ลดลงร้อยละ 0.75 และเมื่อพิจารณาจำนวนพื้นที่เพาะปลูกเป็นรายพืช จะพบว่า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พื้นที่เพาะปลูกลดลง แต่ในทางกลับกันพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ถั่วเหลือง ถั่วเขียวและข้าวฟ่าง มีจำนวนพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น โดยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่เพาะปลูก 6,076,386 ไร่ ลดลงจากปีก่อนจำนวน 530,268 ไร่ หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 8.03 ส่วนมันสำปะหลัง , อ้อย , ถั่วเหลือง , ถั่วเขียว , และข้าวฟ่าง มีพื้นที่เพาะปลูก 6,699,182 ไร่ , 6,535,671 ไร่ , 965,148 ไร่ , 1,192,119 ไร่ และ 329,484 ไร่ ตามลำดับ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนจำนวน 191,474 ไร่ (ร้อยละ 2.94) , 155,719 ไร่ (ร้อยละ 2.44) , 14,083 ไร่ (ร้อยละ 1.48) , 2,025 ไร่ (ร้อยละ 0.17) และ 1,725 ไร่ (ร้อยละ 0.53) ตามลำดับ สาเหตุที่เกษตรกรปรับเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นมันสำปะหลัง อ้อย เพิ่มขึ้น เนื่องจากมันสำปะหลังและอ้อยโรงงาน มีต้นทุนที่ต่ำกว่าและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สำหรับพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ที่ลดลงจำนวน 165,242 ไร่ นั้น คาดว่าเกษตรกรหันไปปลูกพืชอื่นแทน เช่น ยางพารา และพืชสวนอื่น เป็นต้น

ในสถานการณ์ปัจจุบันสภาพฝนฟ้าอากาศของบ้านเรามีการกระจายตัวของปริมาณน้ำฝนค่อนข้างดี แตกต่างจากปีที่ผ่าน ๆ มา ซึ่งปกติในช่วงเดือนกรกฎาคมมักจะประสบปัญหาภัยธรรมชาติฝนแล้งฝนทิ้งช่วงเป็นประจำ และทำความเสียหายให้แก่พืชปลูกของเกษตรกรจำนวนมาก ดังนั้น ในช่วงต้นฤดูการเพาะปลูกพืชไร่ปีนี้ ค่อนข้างสดใส และหากฝนมีการกระจายตัวสม่ำเสมอตลอดฤดูการเพาะปลูก และไม่พบการระบาดของศัตรูพืชที่รุนแรง คาดว่าเกษตรกรผู้ปลูกพืชไร่จะได้รับผลผลิตดีอย่างแน่นอน

สถานการณ์การผลิตพืชไร่

(ข้อมูลจากสถิติการพยากรณ์พื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ 6 ชนิด-ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

(ระยะเวลาอ้างอิงข้อมูล วันที่ 1 เดือนมิถุนายน 2549)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้รายงานสถิติข้อมูลการพยากรณ์พื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ ในปี 2549 จำนวน 6 ชนิด ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อย ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และข้าวฟ่าง (01/06/49) โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้แบ่งเขตพื้นที่ทำการเกษตรออกเป็น 4 ภาค จะเห็นว่า พื้นที่เพาะปลูกโดยรวมของปี 2549 เมื่อเทียบกับ ปี 2548 ที่ผ่านมา พื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ลดลง จำนวน 165,242 ไร่ หรือ ลดลงคิดเป็นร้อยละ 0.75 หากพิจารณาเป็นรายภาค จะพบว่า ภาคเหนือ พื้นที่ลดลงมากที่สุด (-114,689 ไร่) รองลงมาคือ ภาคกลาง (-72,610 ไร่) หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 1.35 และ 1.22 ตามลำดับ ในทางกลับกันพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่เพิ่มขึ้น (22,056 ไร่) หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.29 ส่วนภาคใต้พื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ค่อนข้างคงที่ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ เป็นรายภาค ปี 2548 และ 2549 (พืชไร่ 6 ชนิด)

ประเทศ/ภาค/จังหวัด	พื้นที่รวม			
	ปี 2548	ปี 2549	ส่วนต่าง	% +/-
รวมทั้งประเทศ	21,963,231	21,797,990	-165,242	-0.75
ภาคเหนือ	8,483,364	8,368,676	-114,689	-1.35
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7,506,239	7,528,295	22,056	0.29
ภาคกลาง	5,971,175	5,898,565	-72,610	-1.22
ภาคใต้	2,453	2,454	1	0.04

สำหรับจังหวัดที่มีพื้นที่ทำการเพาะปลูกพืชไร่ ใน 6 ชนิดสินค้า มีทั้งหมด 56 จังหวัด ในจำนวนจังหวัดดังกล่าวมีจังหวัดที่ทำการเพาะปลูกพืชไร่ตั้งแต่ 1 ล้านไร่ ขึ้นไป มีจำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ กำแพงเพชร และกาญจนบุรี (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงจังหวัดที่ทำการเพาะปลูกพืชไร่ ปี 2548 และปี 2549 (ในพืชไร่ 6 ชนิด)

ประเทศ/ภาค/จังหวัด	พื้นที่รวม			
	ปี 2548	ปี 2549	ส่วนต่าง	% +/-
นครราชสีมา	2,816,003	2,763,684	-52319	-1.86
เพชรบูรณ์	1,819,570	1,802,232	-17338	-0.95
นครสวรรค์	1,511,382	1,487,029	-24353	-1.61
กำแพงเพชร	1,044,139	1,042,842	-1297	-0.12
กาญจนบุรี	1,001,768	1,003,982	2214	0.22

ตารางที่ 2 แสดงจังหวัดที่ทำการเพาะปลูกพืชไร่ ปี 2548 และปี 2549 (ต่อ)

ประเทศ/ภาค/จังหวัด	พื้นที่รวม			
	ปี 2548	ปี 2549	ส่วนต่าง	% +/-
ลพบุรี	895,852	858,478	-37374	-4.17
ชัยภูมิ	855,023	846,855	-8168	-0.96
สระแก้ว	816,246	769,669	-46577	-5.71
ขอนแก่น	723,702	738,692	14990	2.07
อุทัยธานี	643,170	641,358	-1812	-0.28
พิษณุโลก	614,781	607,413	-7368	-1.2
อุดรธานี	599,560	601,931	2371	0.4
ตาก	592,787	557,678	-35109	-5.92
สุพรรณบุรี	592,619	590,463	-2156	-0.36
เลย	565,821	537,686	-28135	-4.97
กาฬสินธุ์	546,553	559,084	12531	2.29
สุโขทัย	506,478	511,680	5202	1.03
ชลบุรี	404,845	416,565	11720	2.89
สระบุรี	393,605	379,812	-13793	-3.5
เที่ยงราย	385,677	371,754	-13923	-3.61
ฉะเชิงเทรา	371,781	375,032	3251	0.87
ราชบุรี	308,567	310,010	1443	0.47
จันทบุรี	284,523	286,557	2034	0.71
บุรีรัมย์	264,762	270,733	5971	2.26
ระยอง	256,075	261,986	5911	2.31
อุดรดิษฐ์	231,308	232,123	815	0.35
พะเยา	230,654	215,678	-14977	-6.49
น่าน	206,137	202,671	-3466	-1.68
ปราจีนบุรี	187,123	186,795	-328	-0.18
หนองบัวลำภู	164,759	158,466	-6293	-3.82
พิจิตร	162,825	161,703	-1122	-0.69
แพร่	157,650	152,814	-4836	-3.07
มุกดาหาร	155,827	161,011	5184	3.33
ชัยนาท	153,342	154,900	1558	1.02
มหาสารคาม	145,436	152,522	7086	4.87

ตารางที่ 2 แสดงจังหวัดที่ทำการเพาะปลูกพืชไร่ ปี 2548 และปี 2549 (ต่อ)

ประเทศ/ภาค/จังหวัด	พื้นที่รวม			
	ปี 2548	ปี 2549	ส่วนต่าง	% +/-
เชียงใหม่	144,341	146,181	1840	1.27
ศรีสะเกษ	133,974	130,095	-3879	-2.9
ร้อยเอ็ด	123,385	127,764	4379	3.55
ลำปาง	109,830	111,587	1757	1.6
อุบลราชธานี	104,658	101,791	-2867	-2.74
นครปฐม	94,881	95,078	197	0.21
สกลนคร	85,571	88,372	2801	3.27
สิงห์บุรี	82,736	82,901	165	0.2
แม่ฮ่องสอน	67,088	67,909	821	1.22
ประจวบคีรีขันธ์	66,329	66,362	33	0.05
หนองคาย	60,654	62,660	2006	3.31
สุรินทร์	57,359	121,665	64306	112.11
ลำพูน	55,547	56,024	477	0.86
ยโสธร	47,920	49,037	1117	2.33
เพชรบุรี	36,659	36,465	-194	-0.53
อำนาจเจริญ	35,604	36,085	481	1.35
อ่างทอง	23,801	23,022	-779	-3.27
นครพนม	19,668	20,162	494	2.51
นครศรีธรรมราช	1,408	1,399	-9	-0.64
ปัตตานี	1,045	1,055	10	0.96
พระนครศรีอยุธยา	423	488	65	15.37

เมื่อพิจารณาเป็นรายสินค้าพืชไร่ที่จังหวัดทำการเพาะปลูกจำนวน 6 ชนิด (ตารางที่ 3) จะพบว่า จังหวัดที่ทำการเพาะปลูกอ้อย และมันสำปะหลังมีจำนวนจังหวัดมากที่สุดใกล้เคียงกัน (47 จังหวัดและ 46 จังหวัด) รองลงมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 40 จังหวัด ส่วนข้าวฟ่างมีจังหวัดที่ทำการเพาะปลูกน้อยที่สุด 7 จังหวัด (รายละเอียดพื้นที่เพาะปลูกรายสินค้า ดูภาคผนวก ก.)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนจังหวัดที่ทำการเพาะปลูกพืชไร่ และจำนวนจังหวัดที่ปลูกพืชไร่แยกตามรายสินค้า

จำนวนจังหวัด ที่ปลูกพืชไร่	จำนวนจังหวัดที่ปลูกพืชไร่แยกตามรายสินค้า					
	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อย	ถั่วเหลือง	ถั่วเขียว	ข้าวฟ่าง
56	40	46	47	33	28	7

หากพิจารณาพื้นที่เพาะปลูกเป็นรายชนิดสินค้าจากตารางที่ 4 จะเห็นว่าในปี 2549/50 มันสำปะหลัง จะมีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด จำนวน 6,699,182 ไร่ รองลงมาได้แก่ อ้อย จำนวน 6,535,671 ไร่ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 6,076,386 ไร่ และเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2548) จะพบว่า พืชเกือบทุกชนิดสินค้ามีพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมันสำปะหลัง อ้อยมีอัตราการขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.94 และ 2.44 ตามลำดับ ในทางกลับกันข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 8.03 ถึงแม้ว่าในปีที่ผ่านมาราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ในเกณฑ์ที่ดีเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.80 บาทก็ตาม ส่วนสาเหตุที่เกษตรกรลดพื้นที่การเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และหันมาทำการเพาะปลูกมันสำปะหลังกับอ้อยเพิ่มมากขึ้น เนื่องมาจากต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สูง ประกอบกับราคามันสำปะหลังและอ้อยในปีที่ผ่านมาราคาดีและให้ผลตอบแทนสูงกว่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังและอ้อยเพิ่มขึ้นมาก

ตารางที่ 4 แสดงอัตราการขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ รายสินค้า

รายการ	พื้นที่ปี 2548	พื้นที่ปี 2549	ส่วนต่าง	ร้อยละ
รวม 6 ชนิดสินค้า	21,963,231	21,797,990	-165,242	-0.75
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	6,606,653	6,076,386	-530,268	-8.03
มันสำปะหลัง	6,507,708	6,699,182	191,474	2.94
อ้อย	6,379,952	6,535,671	155,719	2.44
ถั่วเหลือง	951,065	965,148	14,083	1.48
ถั่วเขียว	1,190,094	1,192,119	2,025	0.17
ข้าวฟ่าง	327,759	329,484	1,725	0.53

สำหรับจังหวัดที่มีความเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ลดลง เรียงลำดับตามจำนวนพื้นที่ที่ลดลง (ส่วนต่าง) มีทั้งสิ้น 25 จังหวัด คิดเป็นพื้นที่ลดลง 328,472 ไร่ และพบว่า จังหวัดที่มีพื้นที่ลดลงตั้งแต่ 10,000 ไร่ขึ้นไป มีทั้งหมด 10 จังหวัดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา สระแก้ว ลพบุรี ตาก เลย นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ พะเยา เชียงราย และสระบุรี (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ (6 ชนิด) ที่ลดลงเป็นรายจังหวัด

ประเทศ/ภาค/จังหวัด	พื้นที่รวม			
	ปี 2548	ปี 2549	ส่วนต่าง	% +/-
นครราชสีมา	2,816,003	2,763,684	-52,319	-1.86
สระแก้ว	816,246	769,669	-46,577	-5.71
ลพบุรี	895,852	858,478	-37,374	-4.17
ตาก	592,787	557,678	-35,109	-5.92
เลย	565,821	537,686	-28,135	-4.97
นครสวรรค์	1,511,382	1,487,029	-24,353	-1.61
เพชรบูรณ์	1,819,570	1,802,232	-17,338	-0.95

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ (6 ชนิด) ที่ลดลงเป็นรายจังหวัด (ต่อ)

ประเทศ/ภาค/จังหวัด	พื้นที่รวม			
	ปี 2548	ปี 2549	ส่วนต่าง	% +/-
พะเยา	230,654	215,678	-14,977	-6.49
เชียงราย	385,677	371,754	-13,923	-3.61
สระบุรี	393,605	379,812	-13,793	-3.50
ชัยภูมิ	855,023	846,855	-8,168	-0.96
พิษณุโลก	614,781	607,413	-7,368	-1.20
หนองบัวลำภู	164,759	158,466	-6,293	-3.82
แพร่	157,650	152,814	-4,836	-3.07
ศรีสะเกษ	133,974	130,095	-3,879	-2.90
น่าน	206,137	202,671	-3,466	-1.68
อุบลราชธานี	104,658	101,791	-2,867	-2.74
สุพรรณบุรี	592,619	590,463	-2,156	-0.36
อุทัยธานี	643,170	641,358	-1,812	-0.28
กำแพงเพชร	1,044,139	1,042,842	-1,297	-0.12
พิจิตร	162,825	161,703	-1,122	-0.69
อ่างทอง	23,801	23,022	-779	-3.27
ปราจีนบุรี	187,123	186,795	-328	-0.18
เพชรบุรี	36,659	36,465	-194	-0.53
นครศรีธรรมราช	1,408	1,399	-9	-0.64
รวม 25 จังหวัด	14,956,323	14,627,852	328,472	-2.20

จังหวัดที่มีการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่เพิ่มขึ้นเรียงตามลำดับจำนวนพื้นที่ที่เพิ่มขึ้น (ส่วนต่าง) มีทั้งสิ้น 31 จังหวัดคิดเป็นพื้นที่ที่เพิ่มขึ้นรวม 163,230 ไร่ และพบว่าจังหวัดที่มีพื้นที่เพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ 10,000 ไร่ขึ้นไป มี 4 จังหวัดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ จังหวัดสุรินทร์ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และชลบุรี (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ (6 ชนิด) ที่เพิ่มขึ้นเป็นรายจังหวัด

ประเทศ/ภาค/จังหวัด	พื้นที่รวม			
	ปี 2548	ปี 2549	ส่วนต่าง	% +/-
สุรินทร์	57,359	121,665	64,306	112.11
ขอนแก่น	723,702	738,692	14,990	2.07
กาฬสินธุ์	546,553	559,084	12,531	2.29
ชลบุรี	404,845	416,565	11,720	2.89
มหาสารคาม	145,436	152,522	7,086	4.87
บุรีรัมย์	264,762	270,733	5,971	2.26
ระยอง	256,075	261,986	5,911	2.31
สุโขทัย	506,478	511,680	5,202	1.03
มุกดาหาร	155,827	161,011	5,184	3.33
ร้อยเอ็ด	123,385	127,764	4,379	3.55
ฉะเชิงเทรา	371,781	375,032	3,251	0.87
สกลนคร	85,571	88,372	2,801	3.27
อุดรธานี	599,560	601,931	2,371	0.4
กาญจนบุรี	1,001,768	1,003,982	2,214	0.22
จันทบุรี	284,523	286,557	2,034	0.71
หนองคาย	60,654	62,660	2,006	3.31
เชียงใหม่	144,341	146,181	1,840	1.27
ลำปาง	109,830	111,587	1,757	1.6
ชัยนาท	153,342	154,900	1,558	1.02
ราชบุรี	308,567	310,010	1,443	0.47
ยโสธร	47,920	49,037	1,117	2.33
แม่ฮ่องสอน	67,088	67,909	821	1.22
อุดรดิตถ์	231,308	232,123	815	0.35
นครพนม	19,668	20,162	494	2.51
อำนาจเจริญ	35,604	36,085	481	1.35
ลำพูน	55,547	56,024	477	0.86
นครปฐม	94,881	95,078	197	0.21
สิงห์บุรี	82,736	82,901	165	0.2
พระนครศรีอยุธยา	423	488	65	15.37
ประจวบคีรีขันธ์	66,329	66,362	33	0.05
ปัตตานี	1,045	1,055	10	0.96
รวม 31 จังหวัด	7,006,908	7,170,138	163,230	2.33

จากตารางที่ 5. และ ตารางที่ 6. เมื่อนำมาพิจารณาภาพโดยรวมแล้ว พื้นที่เพาะปลูกพืชไร่
ในปี 2549/2550 พื้นที่จะลดลง จำนวน 165,242 ไร่ ซึ่งคาดว่า เกษตรกรจะมีการเปลี่ยนชนิดพืชจากพืชไร่เป็น
พืชอื่น แทน เช่น พืชจำพวกไม้ผลไม้ยืนต้น ได้แก่ ยางพารา หรือพืชสวนอื่นๆ แทน

ฝ่ายช่วยอำนวยความสะดวก
ส่วนส่งเสริมการผลิตพืชไร่
หนึ่ง. 0-2561-4765